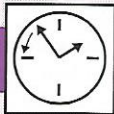

PIETER VAN NAALDWIJCK en PIETER JANSZ ALMANUS VAN COER

Veterinair verleden

Ook Nederland heeft in de 17e eeuw enige bijdragen geleverd aan de ontwikkeling van de diergeneeskunde. Uit het begin van deze eeuw stamt het werk van Pieter van Naaldwijck, terwijl dat van Pieter Jansz Almanus van Coer tegen het einde van de 17e eeuw verschijnt. De beide auteurs hadden een totaal verschillende achtergrond en hun boeken trof een wel zeer onderscheiden lot. Het geleerde, in het Latijn geschreven boek van Van Naaldwijck raakte in vergetelheid, terwijl het eenvoudige, in het Nederlands gestelde werkje van Van Coer over een periode van 134 jaar herdruk op herdruk beleefde.

Pieter van Naaldwijck

Pieter van Naaldwijck is in 1597 geboren in Nieuwenhoorn, waar zijn vader remonstrants predikant was. Na een studie filosofie en theologie van 1614 tot 1620 in Leiden heeft hij daarna in dezelfde stad nog medicijnen gestudeerd. Reeds tijdens deze studie is hij zich ook gaan verdiepen in de antieke werken over de *hippologie* en de *hippiatrie*.

Daar er in Zweden weinig artsen waren en er een sterke Nederlandse kolonie was in Göteborg, vestigde hij zich in deze stad. In 1624 werd hij hier benoemd tot stadsmedicus. In hetzelfde jaar nam hij ook zitting in de raad en werd hij al spoedig president van dit college. Daarnaast bleek hij ook commerciële talenten te bezitten. Van Naaldwijck stichtte in 1625 een fabriek voor bakstenen, een artikel waar toen een enorme behoefte aan was. Door naijver raakte hij echter in ongenade en dit was de reden dat hij in 1632 Göteborg met zijn gezin heeft verlaten. Het is niet bekend waarheen hij vertrokken is.

Ondanks zijn drukke werkzaamheden in deze Zweedse stad zag hij kans om zich verder te verdiepen in de hippologie en de hippiatrie. Dit resulteerde in een boek, getiteld '*Libri duo Philippicum, sive de equorum natura, electione, disciplina et curatione*' of in het Nederlands: 'De Paardenvriend of Over de natuur, het uitkiezen, het opvoeden, de africhting en de geneeskundige behandeling van paarden'. Het boek, dat in 1631 in Leiden bij Andries Clouck is verschenen (de drukker heeft abusievelijk 1531 vermeld!), geeft in fraaie taal veel informatie over het paard. Het is geen dorre opsomming van recepten, maar een aangenaam boek om te lezen. Aan de ene kant kon het boek, omdat het in het Latijn was geschreven, een internationale verspreiding krijgen, maar aan de andere kant was het om dezelfde reden niet of slecht toegankelijk voor het grote publiek. Wellicht is het daarom in de vergetelheid geraakt. Pas tegen het einde van de 18e eeuw, dus 150 jaar later, is het door Georg Ludwig Rumpelt (1729-1785), de eerste directeur van de veeartsenijsschool te Dresden, herontdekt. Rumpelt was diep onder de indruk en beschouwde het van grote betekenis voor de ontwikkeling van de veterinaire pathologie.

Ook Leclainche, die toch als zeer Frans bekend stond, preeft 'Pietr van Maldwyk' als iemand, die wat kennis en ervaring betreft, boven zijn tijdgenoten uitstak'.

